ఆద్యంతములు

[కథ]

శ్రీ విశ్వనాథ సత్యనారాయణ

ఆంగిరశ్శిలి మహర్షి అనగా పెద్ద ద్రష్ట. మహర్షి యనుటతోడనే తపస్వి యనిగాని, మౌని యనిగాని యనుకొనరాదు. శమదమాదిగుణములకు, దైవ బుద్ధికి సంబంధములేకుండ కొందరు ఋషు లుందురు. పట్టి ద్రష్ట యను నర్థములోననే యర్థముచేసికొన వలయును.

అత డగ్నియందు గొప్పపరిశోధన చేసెను. సామూహికముగా జరిగిన మహాపరిజ్ఞానములో తత్కర్తృకము మిక్కిలి బాగుగ నున్నది. తొలుత నంగిరసుడు త్రిలోకంబులకు నగ్నియై వెలుంగుచుండెను. అతడు ప్రథమవహ్ని. అసలు వేరే యగ్ని యున్నాడు. కొన్ని దినములు పోయినతర్వాత నంగిరు డగ్ని దేవునకు పుత్రుడుగా నంగీకరింపబడెను. ఈ యంగిరోగ్ని నుండి పదునాలు గగ్నులు సముద్భవించెను. అందు ఏడు పుమాకారకములు, మరియేడు కాంతాకారకములుగా వర్ణింపబడెను.

ఈ యష్టాదశవహ్నులకు స్వరూపస్వభావ ప్రయోజనములను వివరించుటలో నాంగిరశ్శిలి మహర్షి యయ్యెను.

ప్రథమాగ్ని వహ్నిరూపుడు. అంగిరసుడు ప్రాజాపత్యవహ్ని. అందుచేత నంగిరశ్శిలి చేసిన పరిశోధన యంతయు యజ్ఞసంబంధమైనది. కాని యతని మనస్సు యజ్ఞవిముఖమైనది.

ఇదిగాక బృహస్పతిచేత చేయబడిన యగ్ని జ్ఞానము వేరే కలదు. తదనుయాయులు కలరు. వారందరును ఋషులే. కాని వారి ఋషిత్వము వేరు. వారిమతము వేరుగా నుండెను. వారిమతము బృహస్పతి మత మయ్యెను.

'తపుడు' అను నొక మహావహ్ని గలదు. ఆ వహ్ని నుండి పదునేను వహ్నులు సముద్భవించెను. ఈ వహ్ను లన్నియు యజ్ఞవిరోధులు.

అంగిరశ్శిలి బృహస్పతిమతానుయాయులతో గలసి యా పదునేను వహ్నులలో పరిశోధన ప్రారంభించెను. ఈవహ్నులన్నియు యజ్ఞవినాశకములుగా నుండెను. శతఘ్నులకు శత్రుసంహారమునకు, మహానగర నాశనమునకు నీవహ్ను లుపయోగింపబడిన ట్లుండెను.

ఈవహ్నులయొక్క విజృంభణము చూచిన కొలది నంగిరశ్శిలికి తల తిరిగిపోయెను. సర్వజగత్ప్రళయ హేతువుగా నున్న నీ యగ్నులుగాక వేరే శివు డని యెవ డున్నా డనిపించెను. యాజ్ఞికములు, గార్హపత్యములునైన మహావహ్నులు కలవు. వానికంటె స్థితి హేతువులు విష్ణ్వాదు లెవ రనిపించెను.

వేలయేండ్లు జరిగినతర్వాత నంగిరశ్శిలి నాస్తికు డను ప్రథ పొందెను. అత డగ్నిలో చేసిన పరిశోధన వలన వాని శరీరము దేదీప్యమానముగా నుండెను. అతడే యొక వహ్నియా యనునట్లుండెను. ఈ వహ్నికి ఆరిపోవుట లేదు. అనింధనమైన వహ్నికి రూప ముండునా? అతనియొక్క మనస్సముద్గతమైన యీ యానంతాగ్నేయపరిశోధనాస్వరూపమహావహ్నికి వాని శరీర మింధనప్రాయముగా నుండెను.

అతనికి యజ్ఞము లేదు. యాగము లేదు. శమదమాదులు లేవు. పరమేశ్వరుడు లేడు. సర్వ మగ్నిమయముగా కనుపించెను.

అతని ప్రచారము విస్తర్ధమానమై సప్తలోకము లావరించెను. త్రిమూర్తులు నప్పరం బెగసిరి. ఐ మూలల జొచ్చిరి. వారి యస్తిత్వము సంశయగ్రస్త మయ్యెను.

అంగిరశ్శిలియే సర్వసృష్టిహేతువుగా, నతని సిద్ధాంతమే పరమసత్యముగా గోచరించెను.

ఇంత నిత్యుడైన యాతడు తాను చనిపోయిన తర్వాత తన సిద్ధాంత మెవరు ప్రచారముచేయుదు రని భయపడెను. ఈ యేమియులేనిదానికి తన సిద్ధాంత మెందుకు, దాని ప్రచార మెందుకు? తన నిత్యత్వ

మందు సందేహ మెందుకు? ఇన్నివహ్నులను పరిశోధించినవాడీ బహిఃపరిశోధనలు పరిత్యజించి యీ సందేహమేమి యన్న విషయమునుగూర్చి యంతఃపరిశీలన మొక్కసారియు జేయలేదు.

౨

అతనికి జర లేదు. శారీరకముగా మృత్యువు లేదు. నిత్యవహ్నులచేత పరిపోషింపబడెను. అతని శరీరగతమాంసాస్థులు నిత్యప్రాణవహ్ని పరిపర్థితములయ్యెను. అతని యస్పృక్ప్రవాహమున శైత్యముయొక్క స్పర్శముగూడ లేకుండెను. వహ్నిప్రవాహము నిత్యముగాను చైతన్యభరితమైన యతనిసృష్టిలో కదలిక లేకపోవుట యెట్లు? కదలిక మానినప్పుడుగా చైతన్యమాగిపోవుట? మృత్యువు ప్రవేశించుట?

చలనము నిత్యమైనదా? చలనరాహిత్యము నిత్యమైనదా? చలనము భావము. చలనరాహిత్యమభావము. అభావము భావము గాదు. అందుచే మృత్యువు కల్పితముగాని యథార్థము గాదు.

అసలు వహ్నియనిననే నిత్యచైతన్యమని యర్థము. నిత్యచాలనముచేత వహ్ని సముద్భవించి తరంగములతోడి యణువుల యెడతెగని కదలికతోడి ప్రవాహమైనదియే వహ్ని. ఈ యణువులు యత్సంబంధులు? అన్న ప్రశ్న పుట్టినచో 'తత్సంబంధు'లనియే సమాధానము. ఆ తిరుగుటలోననే యణువులు భాసించెను. ఈ యణువులే తిరుగుచుండెను. ఆ యణువుల కీ, పరిభ్రమణమునకు నవినాభావసంబంధము. కనుక వహ్ని నిత్యము కాదనుట యెట్లు? వివరణదశయందు, అనగా వ్యవహారదశయందు వానికి భేదము ప్రతీయమాన మగుచున్నదిగాని మూలభూతమైన స్థితియందు భేదము లేదు.

సరే, యీశరీరము మూలభూతమైన దశాసంబంధియా? వివరణదశాసంబంధియా? మూలభూతమైన విషయమునందు వాగ్విషయముకూడ నుపరతి పొందుచున్నది. అట్లే శరీరముగూడ పొందవలయును.

మరల నీ యణువులు జడములా, సచేతనములా యన్న ప్రశ్న పుట్టినచో మరికొంత తర్కము పుట్టును. అంగిరశ్శిలి యాతర్కమువంక బోడు. చేతనతాకారణము నూహింపడు. కనుక శివుడు లేడు, విష్ణువు లేడు.

3

అతనికి వేనవేలు శిష్యులు గలరు. ఋజుస్కరుడు, క్రోధుడు, రసుడు, సుభీముడు, అతిభీముడు, సురహంత మొదలైనవా రనేకులు. వారి నామములన్నియు నతనిచేత కల్పింపబడిన వహ్నులయొక్క నామములే.

వీరిలో సురహంత యాంగిరశ్శిలికి ప్రియతముడు. అతని ప్రాణమంతయు సురహంతమీదనే యుండును.

సురహంత సురువుకంటె పదియాకులెక్కువ చదివినవాడు.

చైతన్యమే ప్రాణము. అని యేల కావలయును? నిశ్చైతన్యము ప్రాణ మేల కారాదు? అగ్ని యనగా ప్రవాహభూతమైనదియే యేల కావలయును? నిశ్చలమైన వహ్ని యేల యుండరాదు? అని యతడు పరిశోధన ప్రారంభించెను. అతని పరిశోధన పోతగినంత దవ్వు పోయెను. ఆస్థితిలో నతడు కొంత కాలము నిశ్చైతన్యుడుగా నుండెను. తదనంతరమున మరల చైతన్యము ప్రాప్తించెను. ఆ నిశ్చైతన్య మనుభూత మయ్యెనా? అన్నది ప్రశ్న.

ఇట్లనేకపర్యాయము లా నిశ్చైతన్యతను తాను పొందెను. అప్పుడు ప్రాణ ముండుటచేతనే తరువాత చైతన్యము మరల కలిగినట్లు కాన్పించెను. కనుక నప్పుడును చైతన్య మున్నట్లే యను సిద్ధాంతమును నిర్మించెను.

ఇట్టి స్థితిలో నొక నిశ్చైతన్యపు వేళలో నతని కొక యనుభూతి కలిగెను. ఆయనుభూతి తత్కాలమునం దట్టిదైనను స్మృతితోడి చైతన్యము కలిగినప్పుడు, దానిని గురించి భావించినపుడు చిత్రముగా నుండెను. ఒకయెదో తరంగము రూపు కట్టినట్లుండెను. ఆ తరంగ మొకప్పుడు త్రిశూలి, యొకప్పుడు సఫాలనేత్ర, మొకప్పుడు కపాలిధారి, మరియొకప్పుడు చర్మాంబరము.

ఈ యాకృతివిశేషములు పలుసా రతని నిశ్చైతన్యస్థితిలో భాసింప నారంభించెను. చైతన్యవిరమణకు వీనికి నేమి సంబంధము? విరమించినప్పటి చైతన్యముయొక్క స్థితి యిదియా? చైతన్యముయొక్క క్రియారూపము లోకముగా భాసించి దాని నిష్క్రియారూప మిట్లు భాసించునా?

ఇది యాకృతి రూపము. ఇది క్రియ. ఈరెంటికి సంబంధము లేదా? అస లది నిజముగా నిశ్చైతన్యమైన స్థితియా? ఈ శరీరమునకు చైతన్యము లేకపోవుటగాని, అసలు చైతన్యము లేకపోవుట యెట్లు జరుగును? ఈ శరీరమునకు చైతన్యము లేని స్థితి స్వప్నమో, నిద్రయో, స్మృతి రహితత్వమో కావచ్చును.

ఇట్టి స్థితి మరియు దీర్ఘమైనచో నది మృతి యేల కారాదు ?

చైతన్యముయొక్క యీ క్రియాదశ యవసాన స్థితి నెప్పుడు పొందును ? ఎట్లు పొందును ?

ఆ యణుపరిభ్రమణలో కలిగిన కపాలిమొదలైన యాకారము లసలు చైతన్యము నెట్లు పరిపాలించుచున్నవి ? స్వీకృతతదాకారమైన యీ ప్రాణతరంగములకు భిన్నమైన శక్తి కలదా ? భిన్నాకారములకు, సచైతన్యములకు భిన్నశక్తు లున్నవి. కానిచో నాంగిరశ్శీలుని శక్తి భిన్నము, తన శక్తి భిన్నము.

అట్లే కపాలి శూలియైన విశిష్టాకృతిమంతుని యొక్క శక్తి వేరు.

సురహంత పోయినకొలది భగవద్భక్తుడయ్యెను. ఆస్తికు డయ్యెను.

౪

తనకు ప్రియతముడైన శిష్యుడు సురహంత యిట్లగుటకు నంగిరశ్శీలి మిక్కిలి నొచ్చుకొనెను. వానినిగురించి భావించినకొలది యతని శరీరములోని యుష్ణప్రవాహములు మందగమనము లగుచుండెను. అతడు నిత్యము తన శరీరములోని ప్రాణాగ్నులను ప్రసరింపజేయుచుండెను. కాని తన శిష్యు డిట్లైనా డన్న దిగులుచేత నా చైతన్యప్రవాహములయందు నగ్నిత్వము తక్కువగుచుండెను. ఈ యూహలకు, నా ప్రాణాగ్నికి నేమి సంబంధము ?

తన సిద్ధాంతములకు, తన ప్రాణాగ్నికి నేమి సంబంధము ?

సురహంతను పిలిచి పలుసార్లు చీవాట్లుపెట్టెను. తొలుతతొలుత కొంకినను చివరచివర నతడు గురువుతో తీవ్రముగానే వాదించెను.

సురహంత యిట్లనెను: "మన ప్రాణమును నిలుపునది నిజముగా నీయగ్ని కాదు. ఎందుచేత ననగా: ఈయగ్ని మన యూహలచేత పరిపోషింపబడుచున్నది. ఆయూహలు పరమేశ్వరునిచేత పరిపోషింపబడుచున్నవి. నాయందు మీకు ప్రేమ యున్నది. ఆ ప్రేమ విఘటితమై దుఃఖము కలుగుచున్నది. ఆ దుఃఖము మా ప్రాణాగ్నిని శీతలింపజేయుచున్నది.

ఈ లెక్కప్రకార మగ్నికంటె, నూహలకంటె సుఖదుఃఖములు ప్రాణాధారకమారకములు కావలసివచ్చుచున్నది.

ఈ సుఖదుఃఖములు భావములు. ద్రవ్యములు కావు. కల్పితములు. కల్పితమైనదానికి శక్తి లేదు. ఈ కల్పనచేసిన దెవరు ? అగ్ని సుఖదుఃఖములను కల్పించదు. సిద్ధాంతము సుఖదుఃఖములను కల్పించదు. ఇవి సుఖదుఃఖములుగా పరిణమించును గాని వీని కల్పనకు హేతువులు గావు.

గురుశిష్యులు మిక్కిలి వివాదపడిరి. అన్నిటికంటె మర్యాద లేనిది యీ వివాద మొక సభలో జరిగెను.

౫

అంగిరశ్శీలికి పదిదినములు తాను పరిశోధన చేసి కల్పించిన వహ్నులకంటె భిన్నమైన యొక వహ్ని తన శరీరమం దుద్భవించెను. అతడు మహర్షి కావున నావహ్నిని తన శరీరమునుండి బహిర్గమింపజేసి దానిని పరిశీలించెను. దానిలో ప్రాణేతరములైన శక్తులు విజృంభించుచుండెను.

అంగిరశ్శీలికి భయము వేసెను. దాని కొక నామకరణము చేసెను. ఆ యగ్నిని జ్వరాగ్ని యనెను.

ఈ జ్వరాగ్ని చిత్రమైనది. ఇది ప్రాణాగ్నికి విరోధియైనది. దేహమునకు నిస్సత్త్వకారియైనది.

అంగిరశ్శీలి పదిదినములు మంచమును వదలిపెట్టలేదు. అతనికి తనకు ప్రియతమశిష్యుడైన సురహంత తన సిద్ధాంతమునకు వ్యతిరేకియైనా డనియు, సభలో తన కంతటి పరాభవమైన దనియు దిగులుపట్టెను. అంగిరశ్శీలికి భార్యాపుత్రులు లేరు. తనది యన్నది దమ్మిడి లేదు. తాను, తన యగ్నులును. తాను నిత్యుడు. అగ్నికి చల్లారుట లేదు. తనకు మృత్యువు లేదు.

ఈ శిష్యప్రేమ, యీ సిద్ధాంతాభిమానము మృత్యువుగా భాసించెను.

లోకములో నెంద రెన్నివిధములుగా మరణించుట లేదు ? మరణము లేకుండ తాను పరిశోధించి కనుగొన్న యగ్నులచేత తాను నిత్యుడే. భగవంతుడు లేడే, వాడు తనకు మృత్యువు నెట్లు తెచ్చును? ఆ భగవంతు డితని కెట్టి విచిత్రమైనమృతి తెచ్చుచుండెను?

ఆంగిరశ్శీలికి స్మృతిలేదు. అతనికి సంధిపట్టెను. "సురహంతా! సురహంతా! యెంత చేసితివిరా? యెంత చేసితివి ?" అని సంధిలో గొణిగిగొణిగి చివరకా మాటలు తన నాలుకపై నాడుచుండగా మరణించెను. ఈ యాద్యంతసహితుడైనవా డాయాద్యంతరహితమైనదాని నేల విశ్వసింపరాదు? అగ్నివంశమును నిర్మించిన యంగిరశ్శీలి మరణించెను. ఈ మరణమునైనను దైవమన్నాడు గాడు.